

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de touwfabrikantenwoning Vermeire-Lagae met tuin en spinbaan van touwslagerij Vermeire in Hamme

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 december 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen touwfabrikantenwoning Vermeire-Lagae met tuin en spinbaan van touwslagerij Vermeire in Hamme;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 20 augustus 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische en de industrieel-archeologische waarde als monument:
Touwfabrikantenwoning Vermeire-Lagae met tuin en spinbaan van touwslagerij Vermeire,
gelegen in
Hamme, Slangstraat 53
bekend ten kadaster:
Hamme, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 447Y3 en 447Z3
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De voormalige fabrikantenwoning, circa 1926 gebouwd naar ontwerp van Basile Staes (Hamme) door Charles Vermeire en Claire Lagae bij de touwslagerij Vermeire, is vanwege het verwantschap van de bouwheer met de invloedrijke nijveraarsfamilie Vermeire voor de sociaal-economische geschiedenis van Hamme zeer betekenisvol. Dit geslacht, waarvan voorouders al in de 16de eeuw als touwslager actief waren, domineerde in de 19de en begin 20ste eeuw het politieke en economische leven in Hamme en omstreken. Vanaf het midden van de 19de eeuw evolueerden de ambachtelijke touwslagerijen van deze familie tot geïndustrialiseerde en gemechaniseerde bedrijven die voor de scheepvaart en steenkoolmijnindustrie in binnen- en buitenland touw produceerden. De Vermeire-dynastie, die aan de grondslag van de touwslagersindustrie te Hamme lag, is als toenmalige grote werkgever onlosmakelijk verbonden met het industriële verleden van de gemeente Hamme. De fabrikantenwoning Vermeire-Lagae visualiseert onder meer door de gekozen vormgeving, stijl, hoogte, inplanting in de straat en materiaalgebruik, de maatschappelijke positie en de welstand van de toenmalige bouwheren.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De woning Vermeire-Lagae is architectuurhistorisch exemplarisch voor een groot herenhuis van de jaren 1920 in eclectische stijl met sterke invloeden uit de art deco, waarvan het ontwerp getuigt van een groot vakmanschap en architecturale kennis van de bouwmeester. De geknikte bepleisterde straatgevel is strak opgedeeld in drie risalieten maar het gevelontwerp wordt gedynamiseerd door de plaatsing van een centraal driedelig balkon en door de rijkelijke versiering met vrouwenhoofdjes, guirlandes, schelp- en bloemenmotieven. De lagere koetsdoorn rechts verleent toegang tot het huis en staat in verbinding met de fraaie opengewerkte zeszijdige traphal, waarrond alle kamers asymmetrisch geschikt zijn. De oorspronkelijke binnenindeling, alsook de kwalitatieve interieuraankleding en afwerking, met onder meer lichtkoepels, imitatiegoudlederbehang, marmeren schouwen, een houten schouwmantel met pastoraal tafereel, parket, granitovloeren, spiegeldeuren en stucwerk in de ontvangstkamers en vestibule bleef integraal bewaard. De inwendige circulatie met een duidelijke scheiding tussen dienst- en privévertrekken, is representatief voor dit type van burgerlijke woningbouw uit het begin van de 20ste eeuw. De traditioneel bijhorende achtertuin verhoogt het privaat karakter van de herenwoning uit de jaren 1920.

Industrieel-archeologische waarde:

De achter de fabrikantenwoning gelegen spinbaan, is een zeldzaam industrieel relict van de wijd verspreide touwindustrie die in de 19de en begin 20ste-eeuw de economische bedrijvigheid te Hamme domineerde, maar die thans volledig verdwenen is. De langgerekte bakstenen constructie onder zadeldak, voorheen horende bij de in de jaren 1866 opgerichte touwslagerij van Pieter Jacobus Vermeire, geldt als een waardevolle materiële getuige van het ambachtelijke productieproces van het touwslaan.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.

02-12-2015

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a horizontal line underneath, representing the name Geert Bourgeois.

Geert BOURGEOIS